

Predslov

Keď som sa v roku 2015 vrátila na Slovensko z Londýna, kde som necelé dva roky pracovala ako *Digital Project Manager*, nastúpila som opäť do skvelej firmy plnej talentovaných a inteligentných ľudí. Niežeby som si to nevšimla už skôr, ale teraz, keď bolo viac času sústrediť sa na budovanie efektívneho tímu namiesto dokonalej mobilnej aplikácie, začalo mi prekážať, ako málo žien mám v práci okolo seba. A keď som sedela ako jediná žena pri rokovacom stole na manažérskych mítingoch, nedostavil sa pocit triumfálneho víťazstva. Naopak, kládla som si otázky. Prečo nevidím v IT pracovať viac žien? Prečo, keď hľadám nových členov tímu, príde mi na deväť mužských životopisov len jeden od ženy? Prečo vo firmách, kde som doteraz pracovala, robia väčšinu rozhodnutí muži? A ako je možné, že to nám, ženám, neprekáža? Pri pátraní po odpovediach som sa pýtala ľudí okolo seba, siahala po domácej aj zahraničnej literatúre a visela hodiny na internete. Keby šlo len o slovenský či česko-slovenský problém, dalo by sa to jednoducho zvaliť na „socík“, ako väčšina vecí, v ktorých pokrívame za Západom. Ale pomer programátoriek, testeriek či projektových manažérok v IT, s ktorými som spolupracovala v zahraničí, sa od toho nášho príliš nelíšil. Narazila som teda na globálnu dilemu.

K dominancii mužov vo svete technológií sa pridružila aj téma platovej medzery. Ide o rozdiel v mzde, ktorú za tú istú prácu dostáva žena a muž. Aj dnes sa nájdu takí, čo jej existenciu bagatelizujú. Dokázateľne však existuje! Veď preto sa ňou zaoberá napríklad aj Európska komisia a venoval sa jej aj vládny kabinet bývalého amerického prezidenta Obamu. Chcela som sa pozrieť bližšie, ako to s platovou medzerou vyzerá u nás. Dalo to celkom zabráť, no vďaka pomoci pracovníkov Štatistického úradu SR sa mi podarilo dopracovať sa k výsledkom, ktoré potvrdzujú túto neférovosť. Priepastné rozdiely medzi platmi priam šokujú. A to nielen v IT.

Čím hlbšie som sa zabárala do hromady kníh, tabuliek a článkov, tým širšie súvislosti rodovej nerovnosti som nachádzala. Tejto téme sa na Slovensku podľa mňa nevenuje patričná pozornosť. Nad tým, čo sa mi podarilo vybádať, som nevedela len tak mávnuť rukou a rozhodla som sa v tomto smere niečo podniknúť. Aj preto vznikla táto kniha.

Zamerala som sa na oblasť, ktorá ma k širšiemu bádaniu inšpirovala a v ktorej by som aj ja rada prispela k ženskej revolúcii – na oblasť IT.

Budem rada, keď kniha osloví študentky, ktoré si raz budú vyberať strednú či vysokú školu, a tiež ich mamy, ktoré ich pri výbere budú – či už chcú, alebo nechcú – ovplyvňovať. Chcem povzbudiť ženy, ktoré sa pre tento neľahký (žiaľ, zatiaľ stále) mužský svet už rozhodli a čelia jeho špecifickým nástrahám, aby ho nemuseli po pár rokoch opúšťať, ako to v súčasnosti robí takmer polovica z nich. Ak máte v IT vyššie ambície, nájdete v knihe tipy ako uspieť a rásť. Chcela by som sa prihovoriť aj tým, ktorých životná trajektória viedla doteraz mimo sveta počítačov, no pohrávajú sa s myšlienkou na zmenu kariéry.

Vyspovedala som dva tucty žien z IT – Sloveniek i zo zahraničia –, ktoré osobne poznám a vážim si ich. Získala som tak inšpiratívne a zaujímavé názory z prvej ruky, za čo všetkým dámam touto cestou ďakujem. V knihe približujem osobné príbehy niektorých z nich a stavím sa, že vás tiež zaujmú. Rozhodla som sa prispieť aj vlastnými skúsenosťami, keďže v IT pracujem desať rokov, z toho posledných šesť na manažérskej pozícii. Za ten čas som mala možnosť vyskúšať si prácu v malej lokálnej firme, vo dvoch medzinárodných korporáciách na Slovensku, v malej aj strednej firme v Anglicku, viesť vlastnú živnosť, byť spoluzakladateľkou eseročky aj malého startupu.

Pripravte sa na to, že sa vám niektoré moje zistenia alebo závery nebudú páčiť. Ak vás však kniha motivuje do štúdia technických smerov alebo vás presvedčí, že práca v IT nie je iba nudné búšenie do klávesnice, aj vďaka vám sa situácia môže začať meniť. Verte mi, je to práca, do ktorej sa oplatí nielen dostať, ale v nej i zostať. Nenechajte si ujsť príležitosť vstúpiť do tohto ženám stále vzdialeného sveta. Pridajte sa k vlne odvážnych žien, čo to už urobili!

Mimochodom, muži... vám táto kniha zakázaná nie je. Verím, že keď sa pri nej rozčúlite, bude to z toho istého dôvodu, z ktorého sa rozčúlime aj my, ženy. Uvedomelého muža táto kniha neurazí. Skôr mu ponúkne náš pohľad na niektoré veci. Aby sme uspeli v boji o rovnoprávnosť, a to nielen v IT, budeme sa doň musieť vypraviť spoločne.

1

Žena v IT ako ohrozený druh

#MaloZienVIT #OdvetvieBuducnosti #ITjeFun
#KodenimKStastiu #ZaDiverzitu

Žien v IT je žalostne málo, a keďže táto kniha má ambiciózne cieľ zmeniť to, dovoľte mi hneď na začiatku vymenovať aspoň päť dôvodov, prečo sa vstup do IT oplatí.

Ide o moderný fenomén, ktorý dramaticky zmenil každodenný život ľudí a spoločností na celom svete a je jednoznačne **odvetvím budúcnosti**. Žiadna iná sféra sa nerozvíja tak dynamicky ako táto a do máloktovej (ak vôbec nejakej) z nich tieto nové technológie doteraz neprenikli. Chcete vytvárať svet budúcnosti? Podťe do IT!

Práca v IT je zábavná a kreatívna. Možno si poviete: „Čože, tá nezáživná práca za počítačom, kdesi v neosobnom sivom priestore s podivnými kolegami, na strednej nazývanými kocky, má byť akože zábava?!“ Verte mi, programovanie sa môže javiť ako niečo tajomné, nedostupné a neuchopiteľné, ale dá sa pri ňom kreatívne vybláznit rovnako ako pri kreslení. Len s tým rozdielom, že miesto farbičiek sa naučíte narábať so softvérom. Ak máte predsa len pocit, že kódovaním, čiže programovaním umlčíte svoj zmysel pre estetiku, skúste ísť cestou webovej dizajnérky. Ak nerady sedíte medzi štyrmi stenami, pozícií v IT, ktoré vám umožnia cestovať, je tiež dosť. Výsledkom práce v oblasti technológií sú úžasné produkty, ktoré menia náš svet. Čo tak vytvoriť monitorovací systém pre novorodencov, ktorý zachraňuje životy, alebo vyvinúť aplikáciu, pomocou ktorej sa ľudia po prekonaní mŕtvice opäť učia rozprávať? Áno, aj tu sa robia zmysluplné veci. A pritom vôbec nemusíte zabudnúť na to, že ste žena. Čo by ste povedali napríklad na vývoj interaktívnej mapy nákupného centra, cestovateľského portálu či plánovača plodných dní? Ani vám nejde do hlavy, prečo také niečo ešte stále vyvíjajú chlapi?

Miesta v IT patria medzi **najlepšie platené zamestnania** nielen na Slovensku, ale aj vo svete. **A pri práci si môžete užívať pohodlie** mäkkých kancelárskych stoličiek či klimatizovaných priestorov. Nevravte

„Treba si uvedomiť, možno aj zo strany rodičov, jednu dôležitú vec. V rámci IT je nulapercentná nezamestnanosť.“¹

Lucia Štellerová, skúsená slovenská IT headhunterka

to nikomu, ale niektorí občas pracujú aj spod prikrývky vlastnej posteľe. Pssst!

Ako jedno z mála odvetví umožňuje IT prácu z domu, na čiastočný úväzok alebo na báze živnosti. **Skvelá flexibilita práce.** No nie je to ideálne pre ženy, ktoré plánujú mať raz aj rodinu?

Informačné technológie umožňujú **medzinárodné uplatnenie**, keďže technológie fungujú rovnako po celom svete.

Existuje však ešte množstvo ďalších, aj spoločensky pritažlivých dôvodov. Napríklad väčší počet dievčat zaujímajúcich sa o kariéru v digitálnom odvetví a väčší počet žien v ňom zamestnaných by predstavoval významný prínos nielen pre toto odvetvie, ale aj samotnú ekonomiku krajín, keďže produktivita práce v IT niekoľkonásobne prevyšuje ostatné odvetvia. A múdre krajiny to už nielen vedia, ale sa tomu aj prispôsobujú. Podľa viacerých firiem ženy dokážu do IT tímov vniesť nový vietor, priniesť inovatívne riešenia, majú úžasne vyvinutý zmysel pre detail, trpezlivosť a fantastickú schopnosť rýchlo prepínať medzi úlohami. Nechcem zovšeobecňovať, lebo každá z nás je iná, ale do dominantne mužského prostredia treba vniesť diverzitu. Chytré firmy z toho už profitujú a tie ostatné na to, snáď, čoskoro prídu tiež.

Niekoľko čísel na zahriatie

#TelcoVsProgramovanie #NadpriemerneMzdy #SlovenskeStartupy
 #KoksJeTop #4PercentaAjtakov #PlatovaMedzera #ITstatistiky
 #ViacZienVITVyssieHDP #SiliconValleySucks #NaITMameBunky

Keďže som obklopená ľuďmi, ktorí pracujú v IT a v našom meste (Košice) ich je okolo 10 000, ľahko som nadobudla presvedčenie, že v tejto oblasti robí hádam každý piaty Slováčok. Ak aj vy žijete v podobnej bubline, vedzte, že akokoľvek veľa „ajtákov“ máte vo svojom okolí, zatiaľ patrí táto oblasť k tým najmenej zastúpeným odvetviam. Na Slovensku totiž najviac ľudí pracuje v priemysle.

Vo sfére informačných a komunikačných technológií (IKT) našli zatiaľ uplatnenie len zhruba 4% ľudí a tento podiel sa stabilne drží už šesť rokov (rovnako je to aj v susednom Česku). Sme však o niekoľko

priečok pred európskym priemerom, ktorý predstavuje 3,7%. Dovedna je vo všetkých európskych krajinách zamestnaných 8 000 000 IKT špecialistov.²

V štátoch Európskej únie toto odvetvie zamestnáva ženy a mužov v pomere jedna ku piatim³, uplatnia sa v ňom hlavne vysokoškolsky vzdelaní a vyše tretina zamestnancov je vo veku do 35 rokov. Už v roku 2013 Európska komisia upozornila, že do roka 2020 bude v EÚ 800 000 neobsadených pozícií v sektore IKT. Na Slovensku pritom v súčasnosti chýba asi 10 000 informatikov. Skôr než si začnete mädlíť ruky, musím vás upozorniť, že pomer žien sa v IKT postupne skôr znižuje a ich počet v kontraste s mužmi dlhodobo nerastie.⁴ Sú IT špecialistky vymierajúci druh?

Podľa internetového portálu finstat.sk⁵ súčasný trend v oblasti IKT je na Slovensku za poslednú dekádu stúpajúci, a to ako v náraste počtu spoločností, tak v raste ich zisku. Príchodom nových spoločností pribúdajú aj voľné miesta. Od roku 2009 zaznamenalo napríklad odvetvie počítačového programovania u nás priemerný medziročný nárast pracovných miest o 1 105 nových pozícií,⁶ čo je oproti iným odvetviam skutočne vysoké číslo.

Podľa prieskumu z roku 2017 **sú na tom zamestnanci IT s platmi vcelku dobre**. K tým lepšie ohodnoteným patria IT manažéri, ktorých mzda dosahuje v hlavnom meste 3 500 € a inde neklesá pod 2 500. Programátori zarobia podľa regiónu, skúseností, ale aj špecializácie od 2 300 do 3 500 €. Manažéri testovania dostávajú od 1 900 do 2 300 € mimo Bratislavy a Košíc, tam aj 2 750 €.⁷

Ak by sme nebrali do úvahy vysoké platy IT riaditeľov, ktoré dosahujú aj 6 000 €, priemerný hrubý mesačný plat IT špecialistov bol podľa prieskumu 43 372 účastníkov z krajín Pobaltia, strednej Európy a Balkánu začiatkom roka 2017 na úrovni 1 690 €.⁸ V rámci krajín, ktoré sa zúčastnili tohto prieskumu, zarábame o 20 € menej než priemer. V Česku to bolo o niečo menej – 1 602 €, v Poľsku 1 560 € a v Maďarsku 1 532 €. Vyššia priemerná mzda než v IKT je u nás iba vo dvoch odvetviach, a to vo výrobe koksú a ropných produktov a v leteckej doprave.⁹ Poznám veľmi veľa ajťákov, no len jedného pilota a veru nikoho, kto vyrába koks. Na Slovensku tvoria ženy iba tretinu všetkých zamestnancov v oblasti

Zamestnanci a mzdy v IT

Vývoj počtu zamestnancov a výšky miezd v odvetví telekomunikácií a počítačového programovania v rokoch 2009 až 2016

Telekomunikácie

Rok	Zamestnanci				Priemerná mzda (€)			Platová medzera (%)
	Spolu	Muži	Ženy	Podiel žien (%)	Spolu	Muži	Ženy	
2009	9 076	5 742	3 334	36,7	1 929	2 227	1 415	36,5
2010	8 166	5 305	2 861	35,0	1 822	2 041	1 417	30,6
2011	8 387	5 528	2 859	34,1	1 788	1 954	1 468	24,9
2012	8 456	5 529	2 927	34,6	1 751	1 922	1 429	25,7
2013	8 466	5 644	2 822	33,3	1 714	1 868	1 408	24,6
2014	8 401	5 640	2 761	32,9	1 909	2 079	1 560	25,0
2015	8 452	5 718	2 734	32,3	1 977	2 147	1 621	24,5
2016	10 567	7 657	2 910	27,5	2 183	2 433	1 524	37,4

Počítačové programovanie

Rok	Zamestnanci				Priemerná mzda (€)			Platová medzera (%)
	Spolu	Muži	Ženy	Podiel žien (%)	Spolu	Muži	Ženy	
2009	12 874	9 644	3 230	25,1	1 969	2 196	1 290	41,3
2010	12 579	9 494	3 085	24,5	2 188	2 453	1 371	44,1
2011	14 654	10 661	3 993	27,2	1 775	1 973	1 246	36,8
2012	15 274	11 188	4 086	26,8	1 737	1 916	1 248	34,9
2013	15 980	11 679	4 301	26,9	1 793	1 960	1 343	31,5
2014	16 657	12 369	4 288	25,7	1 950	2 120	1 461	31,1
2015	18 302	13 473	4 829	26,4	1 983	2 174	1 449	33,3
2016	20 608	15 071	5 537	26,9	2 111	2 324	1 533	34,0

Spracované z ročných výkazov Štatistického úradu SR *Zamestnanci a mzdové prostriedky v SR, krajoch a okresoch*, tabuľka Zamestnanci a mzdové prostriedky v danom roku podľa ekonomickej činnosti (SK NACE Rev. 2) za roky 2009 až 2016.

Zdroj: <https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/products/publikacie>